

FAGFORBUNDET

FAGFORBUNDET

20 ÅR

– 20 VIKTIGE SAKER

FAGFORBUNDET

20 ÅR

– 20 VIKTIGE SAKER

17. juni 2003 slo Norsk Kommuneforbund (stiftet 1920) og Norsk helse- og sosialforbund (stiftet 1965) seg sammen. I de 20 årene som har gått har det nye forbundet vokst seg større og sterkere og fått en bred rolle i samfunnet. Her er 20 historier så langt.

INNHold

Fagforbundet blir stiftet.....	5
En pensjon å leve av – livet ut	6
Rød-grønne alternativ – Fagforbundet i valgkamp.....	7
Omstilling i egenregi – nye arbeidsmåter i kommune-Norge.....	8
Fagforbundet i alle kanaler – kampanjer og synliggjøring.....	8
Fagforbundet på barrikadene – kamp for tariff og rettigheter.....	9
Kunnskap – viktig for alle	9
Et unikt solidaritets-prosjekt – Fagforbundets barneby vokser fram.....	11
Et samfunn i endring gir et forbund i endring – organisasjonsprosjektene.....	12
Streikevåpenet – brukes om nødvendig.....	12
Tennene skal vare livet ut - ungdommen og tannhelseprosjektet	15
Barnehagedagen i Kongens nyttårstale.....	15
Yrkesstolthet og yrkesfaglig utvikling	16
På vei inn i en digital framtid.....	18
Arbeid mot konkurranseutsetting og privatisering	18
Et fargerikt fellesskap	19
Hele og faste stillinger.....	19
En enda bredere plattform: Postkom går inn i Fagforbundet	21
Arbeidsmiljøloven reverseres – en historie om fagligpolitisk arbeid	21
Medlem nummer 400 000.....	22

Fagforbundet blir stiftet

Året er 2003. Norsk kommuneforbund og Norsk Helse- og sosialforbund skulle slå seg sammen til ett stort, nytt forbund Norge ikke hadde sett maken til. Hva skulle det nye gigantforbundet hete?

En frekk vri

Det ble utlyst en navnekonkurranse, og forslagene satt løst: Det kom inn rundt 1500 forslag. Etter å ha gått gjennom alle navnekandidatene, sto det ingen klare vinnere igjen. Da kom det dristige forslaget:

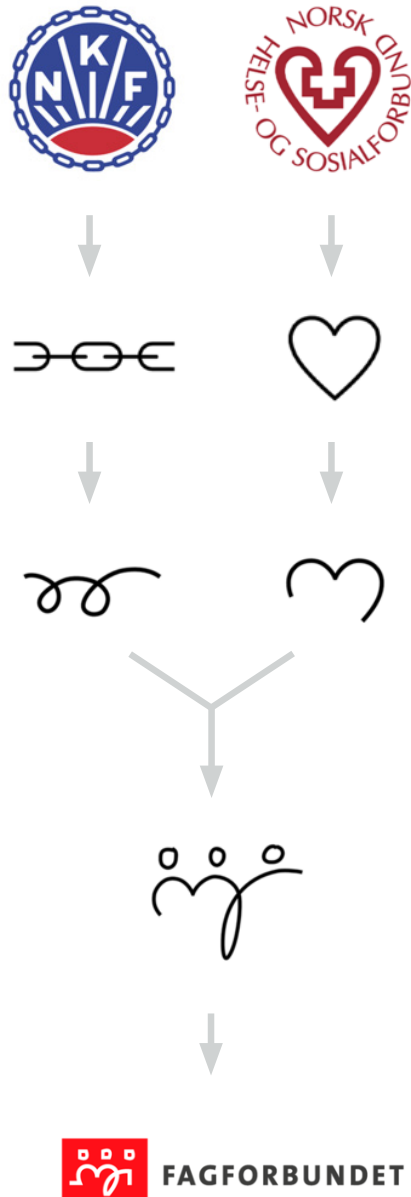
FAGFORBUNDET.

Det er et generisk navn, men siden vi ble landets klart største fagforbund, tenkte vi at vi kunne tillate oss det. Der! Navnet var på plass. Nå manglet det bare logo.

Elementer fra de to gamle logoene ble hentet og satt sammen til noe nytt. Vi tok lenka fra kommuneforbundet og hjertet fra helse- og sosialforbundet, la til menneskene, og, vipps: en samlende logo for medlemmene i det nye forbundet.

Omtanke, solidaritet og samhold (OSS)

Her ble også verdiordene til Fagforbundet til: Hjertet fra helse- og sosialforbundet er omtanken, lenka fra kommuneforbundet er samholdet og i tillegg kom menneskene, som er solidariteten. Det er disse ordene som er grunnlaget for OSS'et i tillitsvalgtbladet OSS tillitsvalgte.

Tillitsvalgte fra Nordland i valgkamp 2019. Her på stand på Svolvær Amfi. Foto Åge Bergquist, Fagforbundet.

ikke overholdt fordi den borgerlige regjeringen til Erna Solberg ikke ville få fram varige, nye løsninger. Støre-regjeringa har gjenopptatt arbeidet og et resultat er ventet sommeren 2023.

AFP er neste

En viktig sak som ligger foran oss, er en ny AFP-ordning for offentlig sektor. Vi vil ha en livsvarig ordning som likner AFP-ordningen i privat sektor, men uten «hullene» som er i den ordningen, og som kan innebære at hele rettigheten går tapt.

I løpet av de 20 årene som har gått har vi fått en ny folketrygd og en ny offentlig tjenstepensjon. Likevel er det knapt noen annen sak som har ført Fagforbundet inn i flere streiker de siste årene enn nettopp pensjon. Disse kampene har stort sett dreid seg om kravet om livsvarige ordninger, lik for kvinner og menn. Kampen fortsetter.

Rød-grønne alternativ **- Fagforbundet i valgkamp**

Hver dag tas det beslutninger som har direkte og indirekte innvirkning på hverdagen til Fagforbundets medlemmer. I kommunevalget velger mange medlemmer sine egne arbeids-

givere. Både på kommunalt, fylkes- og nasjonalt nivå blir det fattet politiske vedtak som virker direkte inn på medlemmene. Derfor er det viktig at Fagforbundet har politisk innflytelse.

Ett slikt eksempel var valgkampen i 2005, som ga oss en ny, rødgrønn regjering. Fagforbundet var en viktig pådriver for å få til et samlet rødgrønt alternativ og bidro til at Jens Stoltenberg kunne danne ny regjering.

Velger egen arbeidsgiver

Medlemmenes interesser ivaretas best hvis de som tar politiske beslutninger på lokalt, regionalt og nasjonalt nivå spiller på lag med fagbevegelsen. Fagforbundet engasjerer seg derfor i valgkamp. Medlemmene må bruke stemmeretten for å få gjennomslag for viktige krav. Et viktig budskap, særlig ved kommune- og fylkestingsvalg, har vært å ikke stemme bort jobben sin ved å støtte politiske retninger som vil sette arbeidsplassen ut på anbud.

På nasjonalt nivå er det viktig med politiske flertall som vil bygge velferden ut og ikke redusere den, satse på faste tilsetninger og ikke midlertidighet og som vil sikre det seriøse arbeidslivet. Fagforbundet har vært med på å danne grunnlag for rødgrønn regjering etter stortingsvalget i 2005, 2009 og i 2021 ved dialog og samarbeid over mange år. Samarbeidet bygges også ut ved lokal faglig-politisk skoling.

Omstilling i egenregi – nye arbeidsmåter i kommune-Norge

I Fagforbundet har vi alltid sagt at kvaliteten på tjenestene blir best når de ansatte som utfører oppgavene er med på å forme tilbudene. De vet best hva som fungerer.

Med erfaringer fra Modellkommune-forsøkene som Norsk Kommuneforbund tok initiativ til, har medarbeiderinitiert omstilling blitt en arbeidsform i større deler av offentlig sektor. Fagforbundet var en pådriver for etablering av Kvalitetskommuneprogrammet (2006) hvor nesten 200 kommuner deltok.

Omstilling nedenfra og opp

Arbeidsformene ble ivaretatt i programmet «Sammen om en bedre kommune» (2011) som ble videreført også av den første Solberg-regjeringen. Metodikken innebærer utvikling av tjenestene nedenfra, med egne krefter og gjennom systematisk kontakt mellom ansatte, ledere og folkevalgte. Måten å jobbe på utvides til nye felt som lokalt klimaarbeid.

Arbeidsformene har vært en viktig inspirasjon til tillitsreformen i hele offentlig sektor som Støre-regjeringen er i gang med nå.

Fagforbundet i alle kanaler – kampanjer og synliggjøring

Fagforbundet er en kamporganisasjon – vi kjemper for medlemmenes lønn og faglige rettigheter. Det gjør vi på en lang rekke ulike måter.

Hele laget skal med

Vi må vinne fram med det vi jobber for hos medlemmene, blant folk flest, blant arbeidsgivere og politikere. Dette er grunnen til at forbundet bruker alle tilgjengelige virkemidler for å vinne sympati for det vi arbeider for.

«Hele laget» er et eksempel på slik jobbing. Fagforbundet tok i bruk alle tilgjengelige virkemidler, fra annonser, leserbrev og innlegg, til kinoreklame, postere og sosiale medier som Tik Tok, Facebook og Instagram. I løpet av noen uker snakket man om hele laget i alle mulige sammenhenger.

Det er viktig å synes og vinne sympati for målene våre i samfunnet. Bildet er fra tariffkampanjen 2022, hvor Fagforbundet fikk godt gjennomslag for å løfte HELE LAGET.

Lang tradisjon

Fagforbundet gjorde seg bemerket fra begynnelsen. Allerede noen uker etter at det nye forbundet var et faktum, la fem rikt dekorerte Fagforbundet-busser ut på landeveien for å gjøre det nye forbundet kjent land og strand. I løpet av fem uker var det konserter, markeringer, arbeidsplassbesøk, vaffelsteking og mye, mye mer. I løpet av de to tiårene som har gått siden da, har Fagforbundet markert seg i offentligheten på en rekke ulike måter, gjennom valgkamp, tariffkampanjer og ulike andre kampanjer som for eksempel «Make Poverty History» der vi og andre organisasjoner dannet et menneskekjede rundt Stortinget med krav om at rike land i verden skulle slette gjeld til verdens fattigste land i 2007.

Fagbladet og nettsidene viktige

Fagbladet er en viktig direkte kanal til medlemmene. Tidsskriftet har en fri og uavhengig stilling og har som mål å speile et bredest mulig bilde at det som foregår i og rundt Fagforbundet. En annen bærebjelke i kommunikasjonsvirksomheten er fagforbundet.no, som samler store og små hendelser, gir bakgrunn og fakta og viktige saker om lønn og tariff. I takt med framveksten av nye plattformer og muligheter, har forbundet tatt nye virkemidler i bruk, særlig i sosiale medier.

Fagforbundet på barrikadene – kamp for tariff og rettigheter

Fagforbundet er part i over 80 tariffavtaler. I alle år har Fagforbundet jobbet for at alle grupper skal ha reallønnsvekst, og de som tjener minst skal få mest. Realkompetanse skal verdsettes og

ansatte skal få mulighet til å formalisere og øke kompetansen sin gjennom etter- og videreutdanning. Ansatte skal ha full lønn under sykdom. Medbestemmelse må sikres og tas på alvor. Lønnsutvikling skjer gradvis, over tid, men det har vært noen viktige milepæler: I 2008 lyktes forbundet i arbeidet med at ingen med full ansiennitet skulle tjene under 300.000 kroner i året og at all kompetanse skulle gi høyere lønn. Selve beløpet kan synes lite i dag, men var en viktig reell og symbolsk seier for 15 år siden. I dag tilsvarer dette om lag 430.000 kroner i året.

Kunnskap – viktig for alle

Skal man lykkes, og ikke minst trives i jobben, er det viktig å ha erfaring og kunnskap nok til å kunne løse oppgavene på en god måte. I et arbeidsliv i rivende utvikling stilles det stadig nye krav til alle arbeidstakere – også Fagforbundets medlemmer.

Dette er den viktigste grunnen til at Fagforbundet gir en lang rekke kompetanse-tiltak for medlemmene, både i egen regi og i samarbeid med andre. Tiltakene spenner vidt når det gjelder varighet og nivå, og dekker en rekke yrkesgrupper.

Nye arbeidsmåter krever nye ferdigheter

Alle ledd i organisasjonen er engasjerte i kompetansearbeid. På den enkelte arbeidsplass stiller tillitsvalgte krav om nødvendig etterutdanning og opplæring når nye arbeidsmåter introduseres på arbeidsplassen. Fagforeninger og fylker tilbyr et bredt spekter av kurs og faglige samlinger. Også på nasjonalt nivå gis det en lang rekke tilbud. Noen eksempler er klinisk fagstige for

Ny teknologi og nye arbeidsmåter kommer for alle yrkesgrupper. Med nye verktøy kommer behovet for ny kunnskap. Illustrasjonsbilde: High and Low.

assistenter inne helse- og sosial for å dokumentere praktisk og teoretisk kunnskap, kursstige for ansatte i badeanlegg, fagdager blant annet for dokumentforvaltning og arkiv og for kirketjenere, fagkonferanser for blant annet e-forvaltning og ambulanspersonell.

Fag i fokus er korte nettkurs produsert for medlemmer i Fagforbundet, og i samarbeid med Høgskolen i Innlandet tilbys mer omfattende utdanningsmoduler kun for våre medlemmer. I samarbeid med AFF gis ledertreningsprogram for ledere med personalansvar, og forbundet har et gratis topplererprogram for kommunedirektører og andre toppledere. Yrkesaktive medlemmer kan søke om stipend til opplæring og kompetanseutvikling, og ordningen er svært populær. I 2009 fikk 3 500 medlemmer slike stipend, et antall som har holdt seg og gått litt oppover i alle årene etterpå.

Et unikt solidaritetsprosjekt – Fagforbundets barneby vokser fram

Det var et stort øyeblikk da en av Fagforbundets barnebys første innbyggere heiste det angolanske flagget over en klynge hus på ei slette litt utenfor Huambo i Angola i 2010. Til stede var angolanske myndigheter, folk fra SOS barnebyer, og sist, men ikke minst, representanter fra Fagforbundet.

Det Angolanske flagget heises over Fagforbundet barneby for første gang. Barnebyen bli offisielt åpnet. Foto. Ingunn Eriksen.

Fagforbundets barneby var offisielt åpnet og den langsomme prosessen med å finne fram til de barna som hadde aller størst behov var i gang i samarbeid med Huambo kommune. Etersom måneder og år gikk vokste barnebyen seg større, det kom i gang et lokalsamfunnsprogram, det ble bygget skole og ytterligere en skole ble pusset opp. Til sammen fikk tusenvis av barn og unge et bedre utgangspunkt for et nytt liv i det borgerkrigsherjede landet.

Barnebyen kom ikke av seg sjøl. Hundrevis av medlemmer og tillitsvalgte har tatt på seg fadderskap, samlet inn penger, hatt auksjoner og innsamlinger. Det har blitt valgt ambassadører i hvert fylke for å bidra i informasjonsarbeidet. Til sammen har medlemmene og forbundet bidratt med utrolige 70 millioner kroner.

Internasjonalt faglig arbeid

Året før barnebyen, i 2009, hadde Fagforbundet også vedtatt solidaritetsprosjekter i Palestina og i Laos. Gjennom Norsk Folkehjelp støtter også Fagforbundet arbeidet med å styrke rettighetene til kvinner og unge i Sør-Sudan. Men Fagforbundets internasjonale arbeid er ikke begrenset til solidaritetsprosjekter. Fagforbundet er en betydelig aktør i internasjonalt arbeid, både yrkesfaglig og i den

internasjonale arbeiderbevegelsen. I 2019 ble Mette Nord valgt til leder av EPSU (European Public service union). EPSU består av åtte millioner fagorganiserte i til sammen 49 land.

Et samfunn i endring gir et forbund i endring – organisasjonsprosjektene

Fagforbundets egen organisasjon har hele tiden tilpasset seg tida og nye behov. Dette har blant annet skjedd gjennom større prosjekter hvor hele organisasjonen – medlemmene, tillitsvalgte, regionapparatet og det nasjonale nivået - har vært aktivisert. «Godt fagforeningsarbeid» som ble vedtatt i 2011 har vært ett av mange omfattende prosjekter.

Over hele landet

Fagforeningene har funnet arbeidsformen. Antall og struktur har gradvis utviklet seg og det er i dag nesten 400 fagforeninger spredd over hele landet. Arbeidet for forbundets pensjonister er styrket gjennom bedre pensjonistorganisering lokalt og regionalt og gjennom samarbeid med Pensjonistforbundet. Nye forbundsregioner og flere kompetansesentre fulgte endringene i fylkesstrukturen (2020) og utvikles videre.

Fagforbundsukene har fra 2008 markert forbundet på arbeidsplassene. Forbundets 17 000 tillitsvalgte gjør hver dag en viktig innsats for medlemmene. I medlemsundersøkelser blir tillitsvalgte trukket fram som den viktigste medlemsfordelen. Tillitsvalgtskolering har stått sentralt siden etableringen av forbundet og skoleringa har gått igjennom en utvikling hvor den er blir stadig mer digital og

*Cathrine Hauff
leder Fagforbundet Sandnes.
Foto: Kari-Sofie Jenssen.*

tilgjengelig. Årlig deltar over 10.000 tillitsvalgte i forbundets skolering for å bli gode og trygge i rollene sine. Forbundsregionene gjør en stor innsats i det organisatoriske arbeidet og bistår fagforeningene over hele landet.

Streikevåpenet – brukes om nødvendig

Som en stor, seriøs og ansvarlig tariffpart legger Fagforbundet vekt på å oppnå gode resultater gjennom forhandlingene med arbeidsgivernes organisasjoner. Men om vi ikke kommer til enighet må streikevåpenet brukes. Det ble en langvarig streik i kommuneområdet i 2010, og i hovedoppgjørene i 2012 ble det igjen streik i kommunen og flere andre områder.

Etter dette har Fagforbundet vært i streik nesten hvert år på et eller annet tariffområde eller i enkeltvirksomheter. Streik har vært nødvendig for å sette større makt bak kravene og understreke alvorret. Oftest har streikene gitt resultater, også der streiken har vært avsluttet ved tvungen lønnsnemnd.

Fagforbundet i historisk prestestreik

En konflikt som står i en særstilling fordi den er spesiell, er prestestreiken. Prester fra

Fagforbundet ble tatt ut i streik. De streiket mot å fjerne en kompensasjonsordning som ville gitt dem lønnsnedgang. Det var første gang prester i Norge streiker, muligens også i verden.

I jubileumsåret 2023 var det for første gang på flere tiår nødvendig med en streik i mellomoppgjøret i selveste frontfaget.

En jul uten gudstjeneste: Prestestreiken vakte internasjonal oppsikt som den første av sitt slag – i hele verden! Bildet er fra en streikemarkering utenfor Domkirken i Oslo i begynnelsen av 2021. Foto Birgit Dannenberg.

Tidligere leder i Fagforbundet Ung, Victoria De Oliveira, promoterer tannhelse under Arendalsuka. Foto: Martine Grymyr.

Tidligere leder i Fagforbundet Ung, Victoria De Oliveira, promoterer tannhelse under Arendalsuka. Foto: Martine Grymyr.

Tennene skal vare livet ut - ungdommen og tannhelseprosjektet

Som oppfølging av flere «Hjertesaker» i 2013 har Fagforbundet Ung jobbet aktivt med tannhelse. Tannbehandling har lenge vært gratis for barn, og ungdommen spurte retorisk om tennene bare er en del av kroppen fram til du fyller 18 år? Allerede fra starten engasjerte også Fagforbundets pensjonister seg i arbeidet, og forut for stortingsvalget i 2021 gikk Fagforbundet Ung, Pensjonistforbundet og pensjonister og uføre i Fagforbundet sammen om en felles kampanje for gratis tannbehandling til alle.

Arbeidet har over tid ført til at flere partier har programfestet utvidelser av ordninger for gratis tannbehandling, og det er nå flertall for slike reformer på Stortinget.

«Hurra! Vi er enda et steg nærmere en tannhelsereform med det nye statsbudsjettet. I 2022 ble det innført halv pris for 21- og 22-åringene. Nå skal også de mellom 23-26 år få halv pris på offentlig tannbehandling!»

Dette skrev Fagforbundet Ung på sine hjemmesider i forbindelse med statsbudsjettet for 2023.

Barnehagedagen i Kongens nyttårstale

Barnehagedagen markeres i mars hvert år og startet i 2005 med en kampanje mot forslaget om endring av krav til kompetanse og pedagognorm i barnehageloven. Regjeringen gjorde retrett, men det var likevel et ønske om å vise fram barnehagens innhold og kvalitet, og det ble opprettet en nasjonal Barnehagedag. Nå skulle vi synliggjøre barnehagedriften ved å åpne dørene for nærmiljøet og omverdenen. Det skulle vise seg å være en suksessoppskrift.

Barnehagedagen er blitt en tradisjon i store deler av Barnehage-Norge, som et samarbeid mellom Fagforbundet, Utdanningsforbundet og FUB (Foreldreutvalget for barnehager). En nasjonal arbeidsgruppe finner nytt tema med eget slagord for hvert år, materiell og inspirasjon til markeringen, for eksempel podcaster, seminarer for barnehageansatte, plakater, film og maler til mediebruk.

Barna fra Kapellveien viser Kongen sin egen grunnlov.
Foto: Terje Bendiksby, NTB.

Fikk besøke Kongen

Et klart høydepunkt i Barnehagedagens historie var da barn fra Kapellveien barnehage fikk audiens på slottet i forbindelse med grunnlovsåret 2014. Slagordet dette året var Jeg har noe å si! og barnehagene ble oppfordret til å lage barnas egen grunnlov. Det var en slik barna fra Kapellveien fikk presentere for Kong Harald V på slottet. Senere brukte Kongen kloke ord fra barnas egen grunnlov som ramme rundt sin nyttårstale i 2014. Han framhevet flere lover fra barnas egen grunnlov, blant annet første og andre paragraf: Vi skal ha snille hender og Vi skal si snille ord.

Yrkes stolthet og yrkesfaglig utvikling

Fagforbundets yrkesfaglige arbeid er en historie om mange viktige seiere og minst like mange utfordringer. En slik seier var da helsefagarbeider Jenny Marlen S. Fossan gikk helt til topps under yrkes-VM i Brasil i 2015.

Hun visste nesten ikke hva hun skulle si etter at hun hadde fått sin gullmedalje.

– Dette kan nesten ikke beskrives, det er en veldig rar følelse. Jeg fikk sjokk da de ropte opp Norway og navnet mitt, sa hun til worldskills.no.

En tydelig yrkesfaglig aktør

Fagforbundet skal være og er en tydelig yrkesfaglig og yrkespolitisk aktør. Alle medlemmer hører til en yrkesseksjon basert på yrke. Forbundet har nesten 180 yrkesgrupper – alle like viktige for hele laget.

Yrkesseksjonene jobber for å påvirke rammebetingelsene for yrkene. Det er viktig å øke kvaliteten i arbeidet som gjøres og gi nye muligheter for faglig utvikling.

Fagforbundet er en pådriver for etablering av nye fagutdanninger slik som bl.a. helsearbeider-

faget, bibliotek, portør, byggdrifterfaget, IT-utvikling, anleggsvrørleggerfaget og gartnerfaget. Forbundet er aktivt med i å utvikle fagskoletilbud, som innen oppvekstfeltet, fagskoleutdanningen i kirurgisk virksomhet og brann- og redningsbilen. Gjennom parts-sammensatt arbeid er kirketjenerskolen og gravplasskolen opprettet.

Fagforbundet har også arbeidet mye med sikkerhet i yrkene. Eksempler på dette er arbeidet med å få en del kreftsykdommer godkjent som yrkesskade for brannfolk. Det er også lagt ned et betydelig arbeid i å bevisstgjøre

Til topps i yrkes-VM:
Jenny-Marlen Skogeng-Fossan.
Foto: World skills.

disse medlemmene på farer med giftig røyk og kjemikalier knytta til arbeidet.

Kombinert HMS med andre viktige samfunns-mål som grønn frisør, bidratt til utvikling av et bedre samfunn som partnerskap mot mobbing og vært aktiv med effektivisering som e-bygg (2007).

På vei inn i en digital framtid

Fagforbundet må sikre god kommunikasjon med medlemmer, med omverdenen og internt. En stor landsdekkende organisasjon som Fagforbundet har mye igjen for å følge med i tida og benytte elektronisk kommunikasjon når og der det er mulig. Forbundet har lagt vekt på å ligge langt framme:

- Fagforbundet på nett fra etableringen.
- Fagbladet på nett (2004)
- Medlemsportal (2010)
- Tillitsvalgtsportal (2011)
- Papirløst landsmøte (2013)
- Første elektroniske uravstemning i tariffoppgjøret med Private Barnehagers Landsforbund (2014)
- Fra 2015 - virkelig fart på www.fagbladet.no. Drøyt 2 millioner sidevisninger i 2016 og over 4 millioner sidevisninger i 2022.
- Elektronisk uravstemning i alle tariffområder (2016)
- Digital tillitsvalgtopplæring (2017)

I 2016 klarte Fagforbundet Hole, med innsats fra medlemmene, å snu kommunestyret da de forsøkte å privatisere renholdet. 30 renholdere og to vedlikeholds-arbeidere fikk beholde jobb, lønn og pensjon etter en thriller av en avstemning. Hovedtillitsvalgt Une Selte tilvenstre i bildet.

Foto: Jan Lillehamre.

Arbeid mot konkurranseutsetting og privatisering

Konkurranseutsetting og privatisering gir press på arbeidstid, lavere lønninger og ikke minst pensjoner, og gir ofte mindre jobbsikkerhet. Dessuten har vi sett dårligere kvalitet og sammenheng i tjenestene og mindre effektiv bruk av samfunnets ressurser. Fagforbundet har derfor engasjert seg aktivt på dette feltet. Dette gjelder både rent generelt, hvor «Ikke stem bort jobben din» har var slagord i valgkamp. Innsatsen er også veldig konkret gjennom engasjement og samarbeid mellom forbundets organisasjonsledd lokalt, regionalt og nasjonalt. Dette har hindret privatisering av blant annet renhold i mange kommuner og at tjenester som privatiserte sykehjem er tatt tilbake i kommunal egenregi. Etter konkursen i avfallsselskapet RenoNorden i 2017 jobbet Fagforbundet iherdig for å få fram fordelene ved at det offentlige selv skulle drive en så viktig tjeneste som renovasjon, og brorparten av kommunene som ble rammet av konkursen tok selv over driften.

Et fargerikt fellesskap

Det norske samfunnet forandrer seg og Fagforbundet endres i takt med utviklingen. Vi blir et stadig mer fargerikt fellesskap. Forbundet nærmer seg 20 år og nesten 40 prosent av fagforeningene svarer at de har en eller flere representanter med minoritetsbakgrunn i styret.

Mette Nord og fagforeningsleder ved Sørlandet Sykehus Kristiansand, Simon Abraha. Bildet er fra streiken for pensjon fra første krone, i 2019, da Abraha ble streikeleder over natten. Foto: Fagforbundet.

En av fire fagforeninger har representanter med minoritetsbakgrunn i yrkesseksjonene og halvparten av fagforeningene har tillitsvalgte etter avtaleverket med minoritetsbakgrunn.

Om lag 18 prosent av lønnstakerne har innvandringsbakgrunn. Kort tid etter etableringen av Fagforbundet startet arbeidet med mangfold og inkludering, og allerede i 2005 innledet forbundet og Norsk Folkehjelp et samarbeid for å få holdninger ut i handling gjennom målrettet arbeid.

Det var viktig at de tillitsvalgte fanget opp og kunne håndtere diskriminerings saker som medlemmer opplever i arbeidslivet. Fagforbundet definerte seg tidlig som rasismefri sone.

I 2010 opprettet forbundet et landsomfattende nettverk for tillitsvalgte med flerkulturell bakgrunn. Nettverket skulle bidra til at medlemmer og tillitsvalgte med flerkulturell bakgrunn føler seg sett og ivaretatt av Fagforbundet. I årenes løp er det avholdt en rekke ulike kurs, og mangfold er innarbeidet i grunnopplæringen i forbundet.

Fagforbundet Ung og Norsk Folkehjelp Solidaritetsungdom har med årene fått et tett samarbeid sentralt og lokalt. Handlingsplan for mangfold og inkludering ble startet i 2018 for å ytterligere få trøkk i arbeidet.

Hele og faste stillinger

Hele og faste stillinger skal være normen i norsk arbeidsliv. Fagforbundet har stått fremst i kampen mot deltid. Særlig i yrker med mange kvinner er deltidsandelen høy, så dette er også en likestillingskamp. Samarbeidsavtale med Spekter om større stillinger kom i 2011 og med KS i 2012. Deltidsandelen går ned, men det går sakte.

Fagforbundets lokale tillitsvalgte arbeider med den enkeltes rett til utvidet stilling og til fast ansettelse med god hjelp fra kompetansesentrene våre.

Stendi-saken brøytet vei

Innleie og bruk av kontraktører i stedet for fast ansatte er en utfordring for den norske arbeidslivsmodellen, også på Fagforbundets organisasjonsområder. 14. januar 2019 startet en av de viktigste arbeidsrettssakene på mange år. Fagforbundet gikk til massesøksmål mot Norges største kommersielle velferdsselskap. Stendi-arbeidere gikk til sak for å bli definert

Det ekstraordinære landsmøtet i det som den gang var Poskom stemte for å gå inn i Fagforbundet med stort flertall. Foto: Geirmund Jor.

Stendi-saken satte en ny standard i norsk arbeidsliv. Fagforbundet vant fram på alle punkter. Medlemmer fikk solide erstatninger og praksisen med «konsulenter» uten arbeidskontrakt ble redusert. Her fra rettssakens siste dag i 2019, f.v rådgiver Trude Stavheim, advokat Morten Mønich og advokat Kjetil Edvardsen, som første saken for Fagforbundet. Foto: Birgit Dannenberg.

som arbeidstakere, ikke innleide konsulenter uten rettigheter. I 2021 ga Borgarting lagmannsrett saksøkerne medhold på alle punkter, og Høyesterett avviste anken fra Stendi seinere samme år. Saken satte en ny standard i arbeidslivet og har gjort det vanskeligere å frata ansatte rettigheter ved å hyre dem inn som selvstendige konsulenter.

En enda bredere plattform: Postkom går inn i Fagforbundet

Fra 1. januar 2020 ble alle Postkoms 16 000 medlemmer en del av Fagforbundet. Postkom ble etablert i 2000, men det har vært mange sammenslutninger av ulike forbund og grupperinger i Posten før det. Historien går helt tilbake til 1881 da 27 postbud en dag i juli samlet seg og stiftet Kristiania postbudforening.

Det var ikke første gang i Fagforbundets historie at andre forbund sluttet seg til forbundet. Sammenslåingen av Norsk Kommuneforbund og Norsk Helse- og sosialforbund var jo direkte forløpere til etableringen av Fagforbundet.

Norske Kosmetologers og Hudterapeuters Forbund gikk inn i Fagforbundet i 2014.

Arbeidsmiljøloven reverseres – en historie om fagligpolitisk arbeid

Viktige arbeidstakerrettigheter er innarbeidet i arbeidsmiljøloven. Trygghet, oppsigelsesvern, permisjonsrettigheter og faste og hele stillinger er sentralt. Både Bondevik-regjeringa og Solberg-regjeringa foreslo og fikk flertall for å svekke viktige bestemmelser i arbeidsmiljøloven som åpnet opp for mer midlertidighet og usikkerhet.

Gjennom faglig-politisk samarbeid greide vi å reversere disse svekkelsene. Både av den rød-grønne regjeringa i 2005 og Ap/Sp-regjeringa i 2021 styrket bestemmelsene i arbeidsmiljøloven raskt etter at de tok fatt på regjerings-arbeidet.

Ikke alt dreier seg om arbeidsmiljøloven: Fagforbundet Ung sto på for at unge ikke må stå utenfor utdanning eller jobb, og Ungdomsgarantien ble gjeninnført i 2009. Fra 2023 innføres en ny ungdomsgaranti. Og Fagforbundets innsats for et sikkert og seriøst arbeidsliv og mot sosial dumping videreføres gjennom partssamarbeid og det fagligpolitisk samarbeid.

Medlem nummer 400 000

Fagforbundet er Norges desidert største fagforbund, og en av landets største organisasjoner. Nesten 10 prosent av alle innbyggere over 20 år er medlem i Fagforbundet. Forbundet har vokst jevnt og trutt fra etableringen. Fylkesregionene har engasjert seg sterkt i vervearbeidet, og fagforeningene og lokale tillitsvalgte følger opp. Forbundet passerte 300 000 medlemmer i 2008, 350 000 medlemmer i 2016.

I mai 2022 ble Ragnhild Severeide medlem nummer 400 000 i Fagforbundet.

Ragnhild jobber som booking- og arrangementskoordinator på kulturhuset USF Verftet i Bergen. De ansatte hadde rett før bestemt seg for å melde seg inn i Fagforbundet. Av de åtte som kollektivt meldte seg inn var det Ragnhild som tilfeldigvis ble medlem nummer 400 000.

Ønsker en seriøs kulturbransje

Hun forteller at de valgte å organisere seg for å bidra til en mer seriøs kulturbransje.

– Vi valgte å organisere oss fordi at vi står sterke sammen. En ting er hva vi gjør her på USF hvor jeg jobber, at vi får bedre kontrakter og arbeidsvilkår og at vi skaper en tryggere arbeidsplass her. Men det er også viktig for meg at vi kan bidra til å skape en bransje som også tar dette på større alvor, sa Ragnhild.

Øker tariffmakta

Ved 20-årsjubileet i juni 2023 har Fagforbundet rundt 407 000 medlemmer. Flere medlemmer gir økt tariffmakt! Ambisjonen er å vokse videre for at forbundet til enhver tid har styrke nok til å trygge og fremme medlemmenes lønns- og arbeidsvilkår.

MEDLEM NUMMER
400.000!

FAGFORBUNDET

Leder i Fagforbundet Teater og Scene Mari Røsjo, tillitsvalgt Hallvard Styve Nomeland, og leder i Fagforbundet Mette Nord (til høyre) feirer medlem nummer 400.000, Ragnhild Severeide (i hvit bluse). Foto: Fagforbundet.

Omtanke • Solidaritet • Samhold